

TRA V E S S A D A D E C A T A L U N Y A A F E U12ª ETAPA BELLPRAT - JORBA (18,3 Km , 81 participants)

PETIT NUCLI RURAL DE BELLPRAT

/24 de Novembre del 1985/

Ja entrat l'hivern, fem una nova etapa que és l'inici de la segona meitat de la nostra travessada; l'efecte psicològic de sentir cada cop mes aprop la Pica d'Estats esperona molts vilanovins a participar-hi, i, en definitiva, a fer la corrua de gent més llarga.

L'hora fixada per a la sortida dels autocars, a tres quarts de set, es demora degut a un malentés amb la companyia, i no es presenten fins a les set i escaig. Amb els dos autocars de l'empresa Dotor arribem a Bellprat, per les carreteres de Vilafrañca i de La Llacuna, sense cap parada intermitja. El temps és clar, sense vent i amb temperatura pròpia de l'hivern; fins i tot, trobem neu poc més amunt de les Llombardes i els camps apareixen enblanquits per la gelada nocturna.

Se'ns reparteixen uns fulls explicatius de - L'escola de Lleida en l'art romànic - que ha confeccionat l'amic Josep Maria Also.

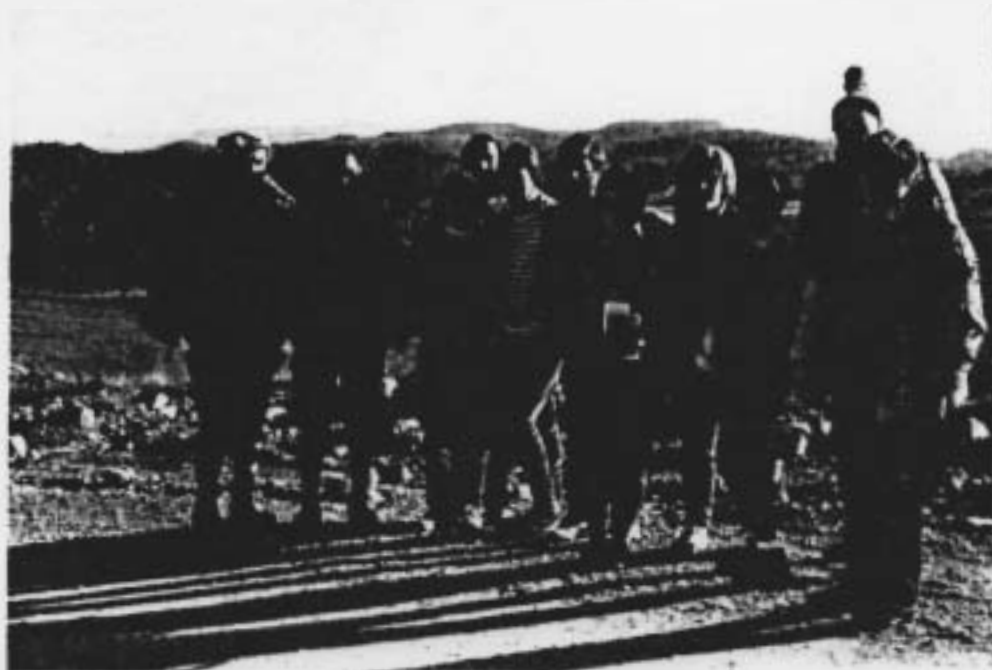

TOTHOM ES DISPOSA A EMPIRENDRE LA MARXA

Entrem a Bellprat per la carretera vella, que ens deixa a la part nord del poble. Esmorzem al carrer, a redós d'un ~~edifici~~ és molt baixa (4ª sota zero). Tenim, però, l'escalforeta del sol que tant s'agraeix en aquestes condicions. L'Antoni Ordovas, quan ens vé a trobar ens diu que, fa dues hores, s'ha arribat a sis sota zero de temperatura.

Són les nou en punt quan comença la marxa. Partim de Bellprat per la pista de Sant Martí de Tous; el camí antic desaparegué quan es formà aquesta nova pista que uneix, més ràpidament, l'agregat amb el seu cap de municipi. Constatem com per aquest motiu s'han malmés alguns senyals del GR-7; ben seguit passem aprop del petit cementiri de Bellprat.

La pista, tranquil·la ampla i planera, permet els marxadors d'anar en grupets fent petar la xerrada com si de passejar per la rambla es tractés; al tercer quilòmetre passem pel costat de la masia dels Omells, a la dreta de la pista; l'existència d'una font a 100 metres de la part solera de la masia, provoca que alguns dels nostres companys s'hi atansin per proveir-se d'aigua.

PETIT GRUP PROP DE LA MASIA DEIS CORDIS

Arribem

dalt d'un turó, ensems s'albira una excel·lent panoràmica: les muntanyes del Pirineu nevades i les de Montserrat situades a la nostra dreta. La pista davalla fins a vorejar Fiol, que queda a dalt, a la nostra esquerra; una gran majoria hi puja, fent una petita marrada, fins arribar davant la petita església i rectoria adossada. El portal, amb arc de pedra adovellat, porta la inscripció i de reagrupament.

L'antic poble de FIOL (o Fillol) es troba a 710 m d'altitud, al sector de ponent del terme de Sant Martí de Tous, format per unes poques masies i centrat per l'antiga església parroquial de Sant Cristòfol de Fiol, abandonada des del segle XVII; es trobava al costat del castell de Fiol o Fillol, documentat des del 1162, domini senyorial dels Cardona, els quals concediren el 1576 el dret de formar municipi, que perdurà fins al segle passat.

El poble de Fiol és habitat actualment per dues famílies de molt avançada edad. Reprenem de nou la marxa, travessant el poble, per tornar a enllaçar amb el GR. Obviament es trenca el silenci del lloc; surten encuriosits de les seves cases alguns vilatans, que ens pregunten, tot estranyats, d'on som ?; hi a la resposta de la Tina ens contesten amb una altra pregunta: tots sou de Vilanova ?, volent dir: hi ha quedat algú allà a Vilanova ?.

Continuem, doncs, per la pista que mena a Sant Martí de Tous; arribem a una collada amb bifurcacions de camins, seguim el principal que torça a l'esquerra en sentit descendent; al poc arribem a la masia de Cal Tomàs, habitada, a l'esquerra de la pista. Uns quants ens arribem fins al darrera del mas on podem contemplar i fotografiar un portal romànic adovellat on s'hi destaca la clau ornamentada amb un alt relleu molt deteriorat. Ara resta tapiat i

formant part de la paret d'uns

magatzems. Trista fi del que havia estat l'entrada de la capella dedicada a la Mare de Déu de Vilaseca. Malgrat l'aparença romànica no ha estat catalogada com a tal ni per Vicenç Burón ni per Josep M. Gavín.

Masia de Cal Mingo. Deixem la pista per un camí a l'esquerra que va en sentit contrari i paral·lel al que seguïem durant uns metres. Les mar-

VISITA AL POBLE DE FIOL - ESGLESIA DE S. CRISTÓFOL

ques del GR, de canvi de sentit són confoses en un pal de telefon a la dreta de la pista; gràcies a l'encert d'en Joan Toledano que fa adonar-nos de l'error; molts que havíem passat de llarg hem pogut rectificar a temps mercès als crits d'alerta i tornar enrera, per seguir el camí avans esmentat. Deixem el camí per un sender que s'enfila cap a la dreta; aviat trobem una masia abandonada amb una cruïlla de camins; seguim el que remunta passant ran de les parets de l'edifici.

Arribem a una petita collada; a l'esquerra queda una caseta; avancem cap a l'immuntana. Aviat assolim la carena on hi ha un camí travesser; continuem en direcció nord baixant, fins a creuar un torrent; després traspassem uns camps de conreu i arribem a la carretera de Santa Coloma a Igualada. La seguim uns 100 metres cap a l'esquerra fins encontre un camí carreter amb un cartell indicador que diu: - la Jorreta -. Aquí fem una parada de descans; són les dotze del mig dia.

DESPRES DE LA CAPELLA DEDICADA A
LA BASE DE DEU DE VILARICA

Al cap d'uns minuts es presenta, en aquesta cruïlla, un dels autocars ja previamente citats, per recollir a qui volgui deixar la marxa a peu; sempre hi ha alguns companys, entre ells, en Salvador Fugades, que ho aprofita per a fer-hi broma. Prosseguim la marxa pel camí d'accés a la Jorreta;

abans d'arribar-hi, el deixem per un altre que ens porta a una carena des d'on s'albira tota la plana de Can Biosca, que dominem als nostres peus. D'aquí s'ha de baixar a la dita plana, però tenim el petit contratemps de què els senyals del GR han desaparegut degut als treballs d'una excavadora que ha eixamplat el camí travesser que transcorre per la carena. Davant el dubte, doncs, uns segueixen per la dreta i d'altres per l'esquerra; els que anem per l'esquerra no veiem els senyals, però al poc sentim les veus dels altres companys que ens criden; doncs han trobat les marques. Ens retrobem en la pista d'accés a Can Biosca que resta a la dreta, ja endarrerida.

Deixem la pista per un camí a l'esquerra que ens porta sota mateix de la masia de Cal Pau, situada a l'inici d'un bosc, quan la plana s'acaba. Arribem a la carretera d'accés a Clariana; la seguim un tros cap a l'esquerra, pujant. Ara passa entre dos

ESCUT I CIAU AMB UN ALT RELLEU MOLT DETERIORAT

tallats de roca tot just quan s'acaba la pujada; en aquest punt la deixem agafant un corriol a la dreta que davalla ràpidament. Observem una bonica panoràmica sobre Clariana, que veiem als nostres peus en el fons de la vall.

El nostre corriol-drecera ens mena de dret al fons de la vall de Clariana. En un moment determinat observem la composició mixosa del terreny. Passem el pont sobre la riera de Clariana, que aquí passa a una conside-

VISTA AMBIA DES CLARIANA DES DEL GR

rabable profunditat. Tot just passat, ens agrupem al costat del rètol per fer-nos una fotografia de grup.

Entrem en el casal-bar del poble mentre uns altres visiten la plaça del poble on hi ha una font embotida en una pedra de molí.

El poble de CLARIANA (Argençola) centrat per l'església parroquial de Santa Maria de Clariana, al fons de la vall de la riera de Clariana, i per les restes del castell de Clariana (580m), al vessant oposat de la vall, prop de la carretera que hi porta des de la comarcal d'Igualada a Santa Coloma (resten al uns murs i part d'una torre rodona). El lloc fou repoblat a la fi del segle X per Aldegar de Clariana, germà de Jesmon d'Ulló, fill dels vescomtes de Girona. Abans del 1002 passà al domini del monestir de Sant Cugat del Vallès i és aleshores quan surt esmentada per primera vegada l'església de Santa Maria; compartiren el domini de Sant Cugat diversos senyors o castlans; el domini del monestir no consta des del segle XIV. El Santuari de Sant

DAVANT DEL POBLE DE CLARIANA

Salvador de Clariana, del seu terme, es troba ara en ruïnes.

També surt esmentat en les butlles papals de Silvestre II i de Joan XIX, al segle XVI; Actualment pertany al terme de Sant Martí de Tous, i té una cinquantena d'habitants que viuen aïllats sense ni tan sols telèfon.

Sortim de Clariana per un camí carreter que parteix on s'acaba la carretera; en direcció a un grup aïllat de cases, on hi trobem un indicador del GR que diu: - MAS JORDÀ - MÉS 10 3 hores i MAS DEL TRUNC -.

Passem el torrent del Mas Riell sobre un pont; seguim de dret. Al cap d'una estona arribem al Mas Jordà (municipi de Jorba), amb la seva capella dedicada a Sant Narcís; a partir d'aquí hi ha dos camins, un a cada banda del mas, que porten al mateix lloc, al fons d'una depressió. El grup es sub-divideix: uns van per un camí i els altres per l'altre fins a retrobar-nos en l'esmentat punt.

Una de les nostres marxadores, l'Emi Papiol, té problemes per ca-

MAS JORDÀ I CAPELLA DE SANT NARCÍS

minar, degut al calzat inadequat que li ha provocat llagues als peus. La destresa d'en Voltà, sempre preparat amb remeis per aquests casos, li fa el tractament d'emergència pertinent i la noia es segueix.

D'aquí el nou camí puja en direcció a l'ermita de Sant Julià de les Alzinetes o d'Hospitalet; d'estil romànic i amb un petit fossar al seu costat. Hi passem a frec; més endavant s'hi troba la masia de l'Alzineta, habitada, com podem constatar passant-hi pel davant. Deixem el camí ample per un sender, en angle recte cap a la dreta, que davalla ràpidament fins a l'antiga carretera, ara fora de servei, de Barcelona a Madrid.

Ens trobem amb els autocars que esperen per portar-nos fins a Jorba, a un quilòmetre escàs d'aquí. Alguns companys que no precisen esperar la resta de marxadors segueixen a peu fins a Jorba, travessant el riu Anoia pel pont del Ganxo i enfilen cap el nucli urbà per la carretera N II.

Els autocars ens deixen davant la plaça del Casino, ara, café-bar i Casal de gent jubilada, on ens quedem tots a dinar;

ERMITA DE SANT JULIA DE LES ALZINOTES

també s'hi troba en aquesta plaça la capella de Sant Sebastià i Sant Roc, entre parets mitgeres. Son dos quarts de tres de la tarda. És una bona ocasió per un dinar de germanor, amb un diàleg enriquidor entre excursionistes, que manifesten obertament les seves impressions. En Toni Sagarra mostra a la concurrència el seu album de fotografies que fan referència a les etapes realitzades.

El dia a sigut excel·lent per caminar, el sol a lluït tota l'estona i no ha fet gens de vent; lo que agraeix l'excursionista, en època hivernal.

El poble de JORBA (399m d'altitud) es troba situat a l'esquerra de l'Anoia, prop de la seva confluència amb la riera de Rubió. S'allargassa sobre la carretera N-II, al seu Km 550, que segueix el traçat de l'antic camí-ral, al peu del puig de la Guàrdia, on hi ha les ruïnes del castell.

L'església parroquial actual, dedicada a Sant Pere, amb façana de cara a la carretera, va ser construïda entre el 1551 i el 1558 pel

mestre d'obres Joan Gibert de Bellpuig. Els carreus provenen d'una pedra del pla de Magre i van ser transportats a bast. D'estil gòtic tardà, és un edifici de fàbrica rectangular. Té un campanar de planta quadrada, recolzat, en part, sobre el darrer tram occidental del temple.

Dominant el nucli i coronant el puig de la Guàrdia, s'alcen les restes de l'antic castell de Jorba, construcció iniciada ja al segle XI i que sofrí al llarg del temps reformes i afegits; molt malmesa ja al segle XIX, fou definitivament arruïnada durant la Primera Guerra Carlina (1833 - 40). El primer senyor de la baronia de Jorba fou Guerau de Jorba, conseller de Ramon Berenguer IV i d'Alfons I (el

JORBA - CASTELL DE SANT SEBASTIA I SANT ROC

llinatge dels Jorba surt al cartulari de Foblet des del 1143 i alguns membres hi foren. Guerau de Jorba es casà amb el vescomte de Cardona Guillem (mort el 1225) i la baronia s'incorporà a la casa de Cardona fins a l'època del primer comte Rug. El 1359 era baró de Jorba Ramon de Castellolí i restà en aquesta família fins el 1444, que fou comprada per Manuel de Rajadell, castlà d'Òdena; els Rajadell lluitaren al costat de la Generalitat en la Guerra contra Joan II.

El passat segle fou adquirit pels industrials igualadins germans Muntadas i Campeny (fundadors a Sants de l'Espanya Industrial). La capella de Santa Maria, romànica, sofrí la sort del castell; el santuari de Sant Miquel, romànic, que s'alçava en un turó pròxim, estava ja en ruïnes al segle XIX.

El que redacta aquestes línies, fa una marrada fins a les ruïnes del antic castell de Jorba; més que res per guaitar la panoràmica que s'albira des d'allí.

Son ja quarts de cinc de la tarda quan decidim retornar cap a casa; sensa cap altre contratemps abandonem Jorba enfilant cap a Igualada per agafar la nostra carretera comarcal de Vilanova a Igualada.

BIBLIOGRAFIA: Gran Geografia Comarcal de Catalunya

Vol. 5 L'Anoia

Ramon Casas i Vidal

